

Juni 2024

Afspraken samenwerking gemeente Moerdijk en gebiedstafels

Inleiding

Nadat de evaluatie van gebiedsgericht werken in 2022 is afgerond zijn diverse gesprekken gevoerd over hoe de gebiedstafels en de gemeente goed kunnen samenwerken. Via de gesprekken met een groep vooruitgeschoven voorzitters van deze tafels is een set afspraken gemaakt die concrete invulling geven aan hoe er wordt samengewerkt, onder andere rond een participatietraject.

Alle besturen van gebiedstafels en interne medewerkers van de gemeente gaan volgens deze afspraken werken. Begin 2026 vindt een evaluatie plaats.

In dit document zijn bouwstenen geformuleerd, op basis van de recente gesprekken en de stukken die de afgelopen maanden zijn opgesteld. Aangezien er ook behoefte is aan een concrete invulling van hoe we samenwerken, hebben we in de bijlage twee voorbeelden opgenomen van hoe samenwerking rond een participatietraject eruit zou kunnen zien. Dit zijn nadrukkelijk geen blauwdrukken maar mogelijke uitwerkingen. We merken hierbij op dat opgaven kunnen verschillen/anders zijn en we dus op basis daarvan een passend participatietraject kiezen.

Doel/intentie

De gemeente Moerdijk en de gebiedstafel staan voor samenwerking. We luisteren goed, stellen veel vragen en zoeken samen naar antwoorden. We zijn optimistisch, gaan uit van wat kan en leggen het goed uit als iets niet kan. Dat doen we in duidelijke taal.

Uit het bestuursakkoord 2022-2026

Samenwerken door participatie en gebiedsgericht werken draagt bij aan betere democratische besluitvorming. Moerdijk wil een luisterende, aanspreekbare, responsieve en samenwerkende gemeente zijn. Dit vraagt om een blijvende investering en het hierbij steeds kiezen van de juiste vorm. Hier maken we werk van, samen met de gebiedstafels. We geven uitvoering aan de uitgangspunten voor participatie die de gemeenteraad in 2021 heeft vastgesteld.

- In Moerdijk doen we het samen
- Participatie is voor Moerdijk geen keuze, maar uitgangspunt
- Participatie is geen instrument, maar een mind set
- De vorm van participatie is afhankelijk van de aard en de omvang van het vraagstuk
- De vorm van participatie bepalen we samen met de betrokkenen

De bovenstaande uitgangspunten vormen de basis voor hernieuwde afspraken die we in 2024 met de gebiedstafels maken over onze samenwerking.

Ongelijke rollen

De gemeente(raad) is vaak eindverantwoordelijk en daarmee ook eindbeslisser in een proces. De gemeenteraad moet namelijk het besluit nemen of de gemeenteraad moet geld beschikbaar stellen. Het is daarom van groot belang om voorafgaand aan een

participatieproces duidelijk af te spreken wat de mate van betrokkenheid van de participerende partijen is (trede op de participatieladder).

Ondanks een goed participatieproces kan het zo zijn dat de gemeenteraad op basis van haar bevoegdheden anders besluit. Het is belangrijk voor alle partijen om dit goed op het netvlies te hebben en hier openlijk over te spreken wat dit betekent. Want deze rol betekent ook dat de gemeente tijdens het proces knopen kan (en soms) moet doorhakken vanuit haar verantwoordelijkheid.

Commitment van het gemeentebestuur

Vanuit het bovenstaande besef committeert de gemeente zich aan het onderstaande:

- a) De gemeente informeert de gebiedstafel via het bestuur van de tafel actief over ontwikkelingen die het dorp/stad aangaan.
- b) De gemeente deelt periodiek een activiteiten- en initiatievenkalender en rapporteert over de voortgang richting de gebiedstafel.
- c) De gemeente stemt participatieprocessen die betrekking hebben op het dorp of de stad actief af met het bestuur van de gebiedstafel.
- d) Voor het bepalen van het participatieproces gebruiken we het [stappenplan participatie](#). (Zie bijlage)

Verskil in rol bestuur gebiedstafel en de gebiedstafel zelf

We maken een onderscheid in rol en verantwoordelijkheid tussen het bestuur van de gebiedstafel (participatieproces) en deelnemers aan de tafels (inhoud/mening).

Bestuur = participatieproces

- a) Het bestuur van de tafel is voor de gemeente gesprekspartner en is facilitator van het participatieproces (o.a. met de deelnemers van de tafels maar in voorkomende gevallen ook breder met het dorp/stad)
- b) De gemeente bespreekt het (voorgestelde) participatieproces met het bestuur van de tafels zodat zij mee kunnen denken over de betrokken stakeholders, issues en kansen die betrekking hebben op hun dorp of stad.

Gebiedstafels = inhoud (via het bestuur en de vergaderingen)

- a) De gebiedstafels geven gevraagd en ongevraagd input (meningen, opvattingen en adviezen) richting de gemeente over onderwerpen die betrekking hebben op hun dorp of stad.
- b) De gemeente consulteert de gebiedstafels bij onderwerpen die het dorp aangaan.

Zelf verantwoordelijk voor eigen organisatie en het organiseren daarop

Zowel de gemeente als de besturen van de gebiedstafels zijn zelf verantwoordelijk voor hun eigen organisatie en het functioneren daarvan. Wel draagt de gemeente een bijzondere verantwoordelijkheid om de gebiedstafels de middelen en ondersteuning te geven om zich goed te kunnen organiseren. Het is expliciet niet de verantwoordelijkheid van de gebiedscoördinator om de gebiedstafels te laten functioneren.

Twee vooruitgeschoven posten: bestuur gebiedstafel en gebiedscoördinator

In de nieuw beschreven rol hebben het bestuur van de gebiedstafels en de gebiedscoördinator vanuit de gemeente een vergelijkbare rol en verantwoordelijkheid naar de eigen achterban en het gezamenlijke proces. De functie van bestuur van de

gebiedstafel en die van gebiedscoördinator spiegelen zich aan elkaar. Zij hebben beide:

- De rol van vooruitgeschoven post en zijn verantwoordelijk voor het faciliteren van de samenwerking tussen gemeente en gebiedstafel
- Primair een faciliterende rol naar elkaar
- Schakelen beide naar de achterban
- Fungeren incidenteel en dan slechts als doorgeefluik van inhoudelijke informatie.

Buiten afspreken; naar binnen vertalen en borgen

De vernieuwde samenwerking start bij deze set aan afspraken. Het uiteindelijke succes is afhankelijk van de wijze waarop gemeente én gebiedstafels deze afspraken vertalen en borgen in de eigen organisaties en achterban. De focus op de wensen voor de toekomst (waar we naar toe willen) is hierbij van belang. Hierin pakken gemeente en gebiedstafel een gezamenlijke verantwoordelijkheid.

Aandachtspunten: samen leren en invulling geven aan de proces rol

Nieuw aan de nieuwe (of verhelderde) rol van het bestuur van de gebiedstafels en de gebiedscoördinator is de primaire procesverantwoordelijkheid. Eenvoudig gezegd: zij richten zich op het proces en niet op de inhoud. In de praktijk zal het niet altijd makkelijk zijn om als bestuur uit de inhoud te blijven en de focus op het proces te houden.

Maar dit geldt ook voor de gebiedscoördinator die ervoor moet waken niet de inhoudelijke boodschapper van het gemeentebestuur te worden. De basis afspraak is dat de gebiedscoördinator zich inhoudelijk laat bijstaan door vakinhoudelijke collega's of een bestuurder en daardoor zelf de focus op het proces kan houden. Waar nodig wordt het management erbij betrokken. Een gebiedscoördinator kan dus nooit op de inhoud van een vraagstuk aangesproken, laat staan verantwoordelijk worden gehouden. Het zuiver scheiden van proces en inhoud zal in de praktijk om aandacht, actieve feedback en reflectie vragen. Een gezamenlijke training over het gebruik van het stappenplan participatie kan hierbij ondersteunend zijn.

Naast de nieuwe rolinvulling vragen ervaringen uit het verleden ook om afspraken ten aanzien van de omgangsvormen. Ons doel is dat iedereen graag aan tafel zit bij de gebiedstafels en dat de wederzijdse bejegening correct is. De voorzitter van de stadstafel heeft hierin een bijzondere verantwoordelijkheid als voorzitter van de vergadering. De gemeente kan hierbij ondersteunen.

Vervolg

We hebben de afgelopen maanden veel besproken en veel opgeschreven. Duidelijk is dat we behoefte hebben aan helderheid. Dit document geeft een stukje helderheid. De intentie is duidelijk, rol van het bestuur van de gebiedstafel en die van de gebiedscoördinator is duidelijk en er is een set aan afspraken ten aanzien van de manier waarop we samenwerken. Ook omarmen we in deze afspraken het stappenplan participatie en het uitgangspunt dat elke opgave een passend participatietraject verdient. Hoe we dit gaan vormgeven, dat moeten we samen ontdekken. De voorbeelden in de bijlage geven hier een beeld van.

Voor de komende tijd geven de besturen van de gebiedstafels en de gemeenten elkaar de gezamenlijke opdracht om dit proces aan te gaan en daar waar het mogelijk is zaken verder te verfijnen en uit te werken. De punten die in het draaiboek zijn beschreven en zijn vastgesteld in de collegevergadering van 10 september 2024 zien

we als een eerste aanzet daartoe. Het maken van een concrete planning zal hierbij ondersteunend zijn.

We spreken af dat we in 2025 op basis van deze bovenstaande uitgangspunten en bouwstenen de samenwerking verder vormgeven en in het eerste kwartaal van 2026 een gezamenlijk een evaluatie uitvoeren.

Gebiedstafels drie voorbeelden van samenwerken

Voorbeeld opgave 1	Tijdelijke huisvesting van statushouders in een leegstaand schoolgebouw voor een periode van 2 tot 3 jaar
Ontwerp participatie-proces	<ol style="list-style-type: none"> 1) Gemeente beschrijft het te realiseren doel van de opgave 2) Gemeente formuleert de door haar gewenste participatie doelen (treden op participatieladder) 3) Gemeente formuleert wie bevoegd is om een beslissing te nemen (college of raad) 4) Gemeente vult het stappenplan participatie in 5) Gemeente legt het ingevulde stappenplan participatie ter aanvulling en reactie voor aan het bestuur van de gebiedstafel. Hierbij is aandacht voor <ol style="list-style-type: none"> a. De opgave b. Belangrijke momenten c. Doel van de participatie d. Uitgangspunten e. De context f. Issues g. Stakeholders h. Kansen i. Strategie j. Wijze van organisatie 6) De gemeente geeft onderbouwd aan welke aanvullingen en opmerkingen worden overgenomen en welke niet. 7) De gemeente en de gebiedstafel maken expliciete afspraken over de rol van de gebiedstafel in de facilitering/ondersteuning van het participatieproces. 8) In de afspraken is (uiteraard) expliciet opgenomen hoe de gebiedstafel zelf in het participatieproces betrokken wordt.
Mogelijke uitkomst participatie-aanpak	<p>Participatiedoel</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Er wordt gekozen voor informeren over de voorgenomen keuze van de gemeente om statushouders te huisvesten in het leegstaande schoolgebouw. 2) Er wordt gekozen om inwoners te raadplegen 3) Omwonenden en maatschappelijke organisaties wordt om advies gevraagd. 4) De gemeenteraad beslist op basis van de input en adviezen uit het participatietraject <p>Vormen van participatie</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Het bestuur van de gebiedstafel is reeds geïnformeerd 2) Gemeente en bestuur van de gebiedstafel stemmen de communicatie met de gebiedstafel, omwonenden en inwoners zorgvuldig af. 3) De inwoners bevragen we via een interactief participatie-instrument over hun standpunten. 4) De uitkomsten bespreken we aan de gebiedstafel waarbij breed uitgenodigd wordt. Het gebiedstafelbestuur faciliteert dit gesprek 5) Met direct omwonenden gaat de gemeente in gesprek.

	6) We vormen een klankbordgroep met inwoners, omwonenden en maatschappelijke partners.7) Het bestuur van de gebiedstafel en de gebiedscoördinator evalueren gedurende het participatietraject het verloop ervan en adviseren hierover aan het gemeentebestuur.8) De uitkomsten van de verschillende participatiesporen worden door het college betrokken bij het opstellen van een raadsvoorstel.9) De raad ontvangt alle inhoudelijke producten van het participatietraject en toetst op het participatietraject overeenkomstig het opgestelde plan (eventueel bijgesteld n.a.v. evaluatie) heeft plaatsgevonden.

Voorbeeld opgave 2	Opstellen kernplan energietransitie
Ontwerp participatie proces	<ol style="list-style-type: none"> 1) Gemeente beschrijft het te realiseren doel van de opgave. In dit geval gaat het erom dat de kern haar eigen energietransitieplan maakt. 2) Gemeente vult samen met het bestuur van de gebiedstafel én een vertegenwoordiging van lokale ondernemers het <u>stappenplan participatie</u> in. Hierbij is aandacht voor <ol style="list-style-type: none"> a. De opgave b. Belangrijke momenten c. Doel van de participatie d. Uitgangspunten e. De context f. Issues g. Stakeholders h. Kansen i. Strategie j. Wijze van organisatie <p>In dit geval is er sprake van co-creatie als het gaat om het opstellen van het participatieproces.</p> <ol style="list-style-type: none"> 3) Het college van B&W bevestigt het overeengekomen participatieproces en informeert de raad hierover.
Mogelijke uitkomst participatie-aanpak	<p>Participatiedoel</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Het doel van de participatie is een door de kern breed gedragen energietransitieplan waarin duidelijk de verantwoordelijkheid van inwoners, (maatschappelijke) organisaties, ondernemers en de gemeente staan benoemd. 2) Er is sprake van een gelijkwaardigheid in het participatieproces. <p>Vormen van participatie</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Gezamenlijke communicatie over de opgave door bestuur gebiedstafel, (maatschappelijke) organisaties, ondernemers en gemeente. 2) Online enquête over de beleving van het onderwerp, bereidheid hieraan bij te dragen, belemmeringen en kansen. 3) Benoemen van een stuurgroep vanuit bestuur gebiedstafel, maatschappelijke organisaties, ondernemers en gemeente. 4) Deelsessies met de verschillende doelgroepen. Bestuur gebiedstafel vervult een faciliterende rol t.a.v. doelgroep inwoners. 5) Na deelsessies worden werkgroepen gevoerd met een verantwoordelijkheid om de achterban betrokken te houden. 6) Periodiek verzorgt de stuurgroep algemene communicatie. 7) Het eindproduct wordt door alle partijen vastgesteld. 8) De raad ontvangt alle inhoudelijke producten van het participatietraject en toetst op het participatietraject overeenkomstig het opgestelde plan (eventueel bijgesteld n.a.v. evaluatie) heeft plaatsgevonden.

--	--

Voorbeeld opgave 3	Realiseren van een natuurspeelparkje
Ontwerp participatie proces	<ol style="list-style-type: none"> 1) Er komt een initiatief van bewoners voor het realiseren van een natuurspeelparkje. 2) De gebiedscoördinator gaat in gesprek en komt erachter dat het initiatief niet alleen bijdraagt aan de doelstellingen van spelen en bewegen maar ook aan klimaatadaptatie, hittestressbestrijding en het bevorderen van biodiversiteit. 3) De gebiedscoördinator adviseert de initiatiefnemers (na ruggespraak met de collega's van vergunningen) om, o.b.v. de omgevingswet een participatietraject te starten met de omgeving. En aangezien de contacten met het bestuur van de gebiedstafel reeds zijn gelegd, de gebiedsstafel daarbij te betrekken. 4) De gemeente geeft vooraf aan dat zij het initiatief op basis van de bestaande kaders (o.a. speelplan, aanvalsplan klimaatadaptatie en het geldende vergroeningsplan) zal beoordelen. 5) De afspraak wordt gemaakt dat de initiatiefnemers in de lead zijn. De initiatiefnemers vullen samen met het bestuur van de stadstafel het stappenplan participatie in. Hierbij is aandacht voor. <ol style="list-style-type: none"> a. De opgave b. Belangrijke momenten c. Doel van de participatie d. Uitgangspunten e. De context f. Issues g. Stakeholders h. Kansen i. Strategie j. Wijze van organisatie 6) Als het plan is uitgewerkt leest de gebiedscoördinator mee en adviseert. 7) Merk op dat het initiatief bij de initiatiefnemers blijft. De inzet van de gebiedsstafel en de gebiedscoördinator zijn gericht op een goed participatieproces. Hierbij moet duidelijk zijn dat dit nog niets zegt over de uiteindelijke beslissing die de gemeente zal nemen over het initiatief en de mening die de gebiedsstafel over het initiatief zal vormen. 8) Aan de initiatiefnemers wordt duidelijk gemaakt dat als er aanvullende middelen nodig zijn er naast de inhoudelijke beoordeling van het initiatief op basis van de geldende kaders ook een college of mogelijk raadsvoorstel gemaakt moet worden.
Mogelijke uitkomst	Participatiedoel

**participatie-
aanpak**

- 1) Het participatiedoel is het ophalen van die mening van inwoners en omwonenden en daarbij (indien mogelijk) in beeld krijgen van het draagvlak voor het initiatief.
- 2) Het betreft een participatieproces van de initiatiefnemer waarbij het bestuur van de gebiedstafel en de gebiedscoördinator een ondersteunende en adviserende rol hebben.

Vormen van participatie

- 1) De initiatiefnemers informeren de omwonenden over hun initiatief
- 2) De gebiedstafel informeert via hun kanalen de gehele kern over het initiatief.
- 3) De initiatiefnemers individueel in gesprek met de direct omwonenden.
- 4) Voor inwoners wordt tijdens de gebiedstafelvergadering een informatiebijeenkomst gehouden (mes snijdt aan twee kanten, inwoners kunnen kennismaken met de gebiedstafel en het gebiedstafelbestuur kan helpen met het faciliteren van de informatieavond).
- 5) De uitkomsten van de gesprekken en de informatieavond worden gebundeld in een notitie.
- 6) De notitie wordt bespreken aan de gebiedsstafel waarbij de gebiedstafel een advies geeft.
- 7) De direct omwonende worden in de gelegenheid gesteld om schriftelijk te reageren op de notitie en het advies van de gebiedsstafel.
- 8) Alle stukken van het participatieproces gaan als integraal onderdeel van het initiatief door naar de inhoudelijke vakafdeling die een besluit moet nemen over de aanvraag.
- 9) Indien er sprake is van benodigde middelen zal eventueel een collegevoorstel of raadsvoorstel moeten worden voorbereid.
- 10) De raad ontvangt alle inhoudelijke producten van het participatietraject en toetst op het participatietraject overeenkomstig het opgestelde plan (eventueel bijgesteld n.a.v. evaluatie) heeft plaatsgevonden.

1. Achtergronden bij draaiboek opgesteld door de gebiedstafels van de gemeente Moerdijk

1.1. Rol gebiedstafel

- Versterken van het draagvlak voor beslissingen van de gemeentelijke organisatie
- Toegankelijk maken van gemeentelijke kennis binnen de kernen van de gemeente moerdijk
- Toegankelijk maken van lokale kennis voor de gemeentelijke organisatie
- Versterken van de lokale cohesie in de kernen
- Evalueren van de voordelen en nadelen van plannen en acties van de gemeentelijk organisatie
- Optimaliseren van de samenwerking tussen inwoners, gebiedstafels en gemeentelijk organisatie

1.2. Samenwerkingsprincipe gemeentelijke organisatie en gebiedstafels

- Blij zijn met wat er goed gaat, enthousiast zijn over wat er beter kan.
- Inwoners, gebiedstafels, gemeentelijke organisatie, college B&W en gemeenteraad hebben allen baat bij een effectieve gemeente
- Inwoners, gebiedstafels, gemeentelijke organisatie, college B&W en gemeenteraad zijn samen verantwoordelijk voor een effectieve gemeente
- Inwoners, gebiedstafels, gemeentelijke organisatie, college B&W en gemeenteraad zijn de gemeente.

1.3. Doelen draaiboek gebiedstafels

- Effectief gebruik maken van informatie die aanwezig is binnen de gemeentelijke organisatie en gebiedstafels.
- Efficiënte besluitvorming.
- Transparante besluitvorming.
- Efficiënte samenwerking gemeentelijke organisatie en gebiedstafels.
- Vergroten van draagvlak voor besluitvorming binnen de gemeente Moerdijk.

1.4. Gebruik draaiboek

- Handleiding voor gemeentelijke organisatie bij interacties met de gebiedstafels.
- Handleiding voor de gebiedstafels bij interacties met gemeentelijke organisatie.

1.5. Draaiboek is dynamisch document

- Draaiboek is een dynamisch document dat periodiek zal worden aangepast en uitgebreid.

2. Borging doelen draaiboek.

2.1. Doelen

- Volledige inventarisatie belanghebbenden bij besluitvorming.

Volledige inventarisatie mogelijke scenario's bij besluitvorming.
Volledige inventarisatie voor- en nadelen van voorgenomen besluiten.
Volledige transparantie over verschillen van inzicht tussen gemeentelijke organisatie en gebiedstafel.
Efficiënte besluitvorming.
Vergroten van draagvlak voor besluitvorming binnen de gemeente Moerdijk.

2.2. Draaiboek

2.2.1. Haasje-over proces tussen gemeentelijke organisatie en gebiedstafels

Stap 1: Gemeentelijke organisatie maakt eerste voorzet

Eerste identificatie belanghebbenden.

Eerste identificatie van mogelijke scenario's.

Eerste inventarisatie voor- en nadelen van de geïdentificeerde scenario's.

Stap 2: Gebiedstafels vullen deze voorzet aan.

Eventuele uitbreiding identificatie belanghebbenden.

Eventuele uitbreiding van mogelijke scenario's.

Eventuele aanvullingen van de voor- en nadelen van voorgenomen besluit.

Stap 3: Wegen van de voor en nadelen van de geïdentificeerde scenario's door gemeentelijke organisatie en gebiedstafels.

Bij verschillen van inzicht tussen gemeentelijke organisatie en gebiedstafels:

Vaststellen of alle voor- en nadelen zijn meegenomen bij de vaststelling van het voorgenomen besluit.

Vaststellen of de weging van de voor- en nadelen verdedigbaar is.

Vaststellen waar de gemeentelijke organisatie en gebiedstafel van mening verschillen.

Stap 4: Nemen van besluit.

Indien consensus tussen gemeentelijke organisatie en gebiedstafel: binnen gemeentelijke organisatie

Indien geen consensus: voorleggen voor- en nadelen geïdentificeerde scenario's aan bestuur.

Stap 5: Uitvoeren van besluit

Indien volgens planning: monitoring door gemeentelijke organisatie.

Indien niet volgens planning: monitoring door bestuur.

2.2.2. Herkenbare standaard scenario's

Gemeentelijke organisatie en gebiedstafel komen tot zelfde conclusie.

Gemeentelijke organisatie en gebiedstafel komen tot zelfde conclusie, maar de uitvoering verloopt niet volgens de planning.

Gemeentelijke organisatie en gebiedstafel komen niet tot zelfde conclusie.

Gemeentelijke organisatie en gebiedstafel komen tot zelfde conclusie, maar de gemeente dient zich te conformeren aan een hoger bestuursorgaan.

Het besluitvormingsproces van de gemeentelijke organisatie verloopt niet volgens planning.

De gemeentelijke organisatie kan niet vrijuit communiceren naar de gebiedstafel vanwege gevoeligheid van het onderwerp.

Betrokkenheid bij besluitvorming van een externe commerciële partij met eenzijdige belangen (bijvoorbeeld een commerciële projectontwikkelaar).

STAPPENPLAN

PARTICIPATIE

- 1** Geef antwoord op de vragen in de tabel van links naar rechts
Scherp richten - Rijk kijken - Bewust doen
- 2** Bepaal de passende vorm van participatie
Raadplegen - Adviseren - Coproduceren - Meebeslissen - Faciliteren
- 3** Bepaal de beleidsfase waarin participatie zal plaatsvinden
Agendavorming - Beleidsvorming - Besluitvorming - Uitvoering - Evaluatie
- 4** Bepaal het doel van de participatie
Draagvlak voor beleid vergroten - Verhogen kwaliteit van beleid - Zelfwerkzaamheid van burgers bevorderen - Sociale cohesie versterken - Ideeën of informatie genereren
- 5** Kijk in de tabellen en kies het juiste instrument
- 6** Doe aan verwachtingsmanagement
Informeel relevante actoren.
 - Neem in ieder geval de betrokken gebiedstafels mee: informeer ze altijd en geef aan op welke manier je de tafels wilt betrekken. De mate van participatie kan verschillen. Zie de gebiedstafels altijd in de kern als partner. Indien je nog andere stakeholders erbij gaat betrekken dit altijd duidelijk communiceren naar de gebiedstafels.
 - Alle stakeholders goed informeren zodat ze weten waar ze aan toe zijn. Maak in het begin duidelijk in welke mate stakeholders gaan participeren en wat er van hen verwacht wordt.

STAPPENPLAN PARTICIPATIE

Scherp richten

Opgave

- Wat is de opgave?
- Wat willen we bereiken?
- Waarom is dit nodig?
- Wat gaat de omgeving hiervan merken (korte en lange termijn)

Momenten

- Wat zijn de belangrijkste momenten binnen de opgave?
- Welke externe mijlpalen zijn er om rekening mee te houden?
- Wat moet er in deze periodes gebeuren?

Doel participatie

- Op welke wijze kan participatie bijdragen aan het duurzaam realiseren van de opgave?
- Wat willen we bereiken met de participatie?
- Welke rol en verantwoordelijkheid hebben wij ten aanzien van de participatie?
- Zijn er tussentijdse doelen te stellen?

Uitgangspunten

- Wat maakt ons een betrouwbare partij?
- Hoe willen we dat stakeholders over ons praten als we klaar zijn?
- Welke afspraken maken we met elkaar over de wijze waarop we stakeholders tegemoet treden?
- Welke richtinggevende waarden zijn er vanuit de gemeente Moerdijk?

Rijk kijken

Context

- Wat zijn de ervaringen in de omgeving?
- Wat zijn de kenmerken van de omgeving?
- Zijn er specifieke (wetgevende) kaders waarmee rekening moet worden gehouden?

Issues

- Wat zijn onderwerpen waar stakeholders (mogelijk) verschil van mening over hebben?
- Waar gaat de discussie over bij deze onderwerpen?
- Wat vinden wij zelf van deze onderwerpen?
- Bij welke partij ligt de verantwoordelijkheid om het issue op te lossen?

Stakeholders

- Welke mensen of groepen zijn belanghebbenden bij de opgave?
- Hoe kijken stakeholders aan tegen de opgave of specifieke issues (standpunt)?
- Waar baseren stakeholders hun standpunt op (emoties, motieven, belangen)?
- Welk invloed hebben stakeholders?

Kansen

- Op welke manier kan onze opgave ook van waarde zijn voor anderen?
- Waar liggen de mogelijkheden om samen met stakeholders waarde aan de opgave toe te voegen?
- Op welke manier moet de opgave veranderen om waarde voor stakeholders toe te kunnen voegen?

Bewust doen

Strategie

- Waar liggen op dit moment de prioriteiten en met welke stappen gaan we hier invulling aan geven?
- Op welke manier zorgen we ervoor dat stakeholders goed voor hun belangen kunnen opkomen?
- In hoeverre betrekken we de verschillende perspectieven van onze stakeholders in onze aanpak?
- Wat is er nodig om open en eerlijk de dialoog aan te gaan?

Organisatie

- Welke organisatie is er nodig om het proces in te vullen zoals we voor ogen hebben?
- Wat is de rol- en verantwoordelijkheidsverdeling?
- In hoeverre wordt onze werkwijze gesteund door de organisatie?
- Hoe zorgen we ervoor dat omgevingsinformatie behouden blijft en benut wordt?

Wat is het?

Het stappenplan participatie is een instrument dat gebruikt zal worden om bewuste keuzes te maken op het gebied van participatie. Het dient gebruikt te worden door iedereen die aan de slag gaat met beleidsinitiatieven en initiatieven die vanuit de samenleving op ons afkomen. Het stappenplan bepaalt de vraag, het doel en de passende vorm van participatie.

Instructie voor het invullen

Het stappenplan participatie kan gezien worden als een soort invuldocument waarin antwoord dient te worden gegeven op de vragen. Er zijn drie kolommen. De eerste kolom, scherp richten, bepaalt wat de vraag is, het tijdspad, het doel van de participatie en de uitgangspunten. Deze kolom richt zich op het interne aspect. De tweede kolom, rijk kijken, houdt rekening met de omgeving en analyseert de kansen, problemen en stakeholders. In de derde kolom, bewust doen, wordt de strategie en de organisatie bepaalt. Hier bepaal je dus hoe je het gaat aanpakken. Door antwoord te geven op de vragen kan je een weloverwogen keuze maken en de passende vorm van participatie bepalen.

Participatieladder

Faciliteren

De ontwikkeling van ideeën, de besluitvorming en eventueel de uitvoering wordt gedaan door burgers zelf binnen de door de gemeente aangegeven kaders.

Rol overheid: faciliterend, stimulerend en/of beperkend

Meebeslissen

De besluitvorming wordt mede gedaan door burgers binnen de door de gemeente aangegeven kaders. De mening van stakeholders is hierin zwaarwegend.

Rol overheid: samenwerking, stakeholders betrekken bij besluitvorming

Coproduceren

Samenwerken met stakeholders aan beleidsalternatieven: het delen van een probleemopvatting met burgers, waarna er gezamenlijk naar oplossingen wordt gezocht

Rol overheid: samenwerkingspartner, stakeholders gelijkwaardige inbreng en samen verantwoordelijk

Adviseren

Burgers vragen om een beredeneerd advies te leveren, waarbij de waarde van die input belangrijk wordt geacht en waar, indien er voor een andere benadering wordt gekozen, er met goede argumenten kan worden afgeweken van het gegeven advies.

Rol overheid: regisseur, initiatiefnemer, eindverantwoordelijk, besluitnemer

Raadplegen

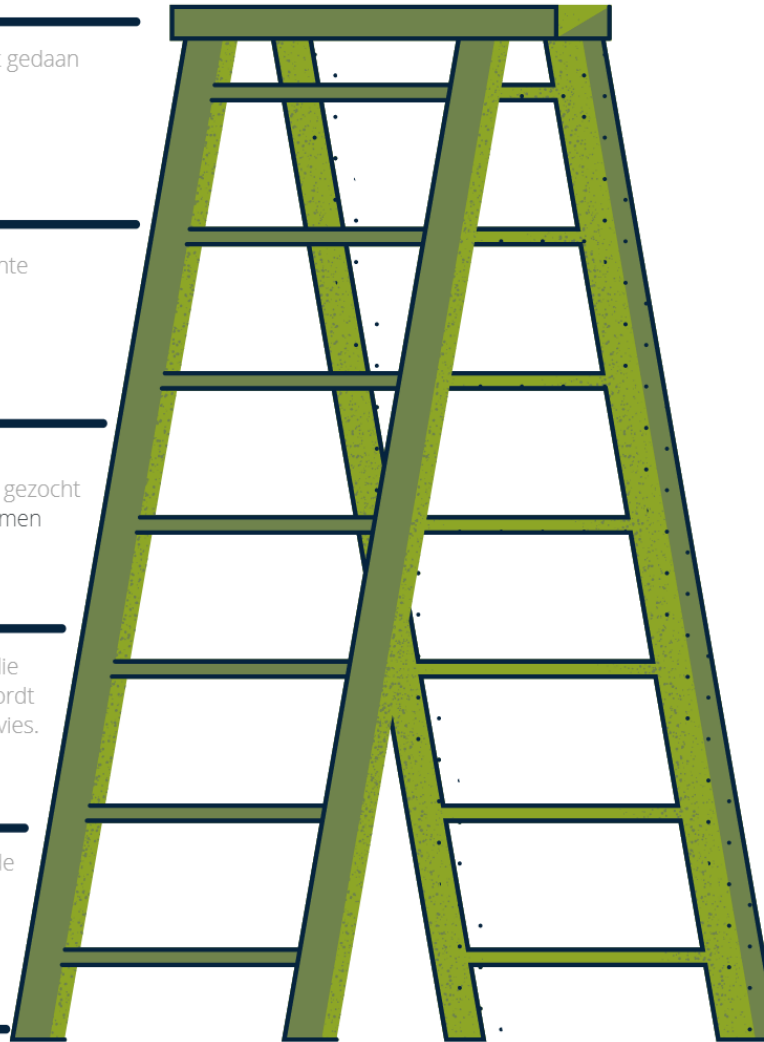
Gemeente vraagt burgers om informatie, waarbij de gemeente niet verplicht is de input van burgers te gebruiken.

Rol overheid: regisseur, initiatiefnemer, eindverantwoordelijk, besluitnemer

Informeren

Eenzijdige communicatie vanaf de gemeente naar de burger.

Rol overheid: regisseur, initiatiefnemer

Kijken naar de tabellen door middel van deze drie vragen:

1 Invloed

Welke mate van invloed krijgen stakeholders die participeren?

2 Beleidsfase

In welke beleidsfase wilt u burgerparticipatie laten plaatsvinden?

3 Doel

Met welk doel wilt u inwoners betrekken bij het gemeentebestuur of gemeenteproject?

Raadplegen

	Agendavorming	Beleidsvorming	Besluitvorming	Uitvoering	Evaluatie
Draagvlak voor beleid vergroten	<ul style="list-style-type: none"> • Internetpanel • Raadspanel 	<ul style="list-style-type: none"> • Begrotingswijzer 	×	×	<ul style="list-style-type: none"> • Internetpanel
Verhogen van de kwaliteit van beleid	<ul style="list-style-type: none"> • Burgerpanel 	<ul style="list-style-type: none"> • Begrotingswijzer • Burgerpanel 	×	×	×
Zelfwerkzaamheid van burgers bevorderen	<ul style="list-style-type: none"> • Opiniewijzer (enquête) 	×	×	×	×
Sociale cohesie versterken	<ul style="list-style-type: none"> • Dialoogmethodiek 	×	×	×	<ul style="list-style-type: none"> • Dialoogmethodiek
Ideeën of informatie genereren	<ul style="list-style-type: none"> • Burgerpanel • Debatwedstrijd • E-participatie • Internetpanel • Opiniewijzer (enquête) • Dialoogmethodiek 	<ul style="list-style-type: none"> • Begrotingswijzer • Burgerpanel 	×	×	<ul style="list-style-type: none"> • Debatwedstrijd • Gibson-methode • Internetpanel • Dialoogmethodiek

Adviseren

	Agendavorming	Beleidsvorming	Besluitvorming	Uitvoering	Evaluatie
Draagvlak voor beleid vergroten	<ul style="list-style-type: none"> Ambassadeursnetwerk Drietrapsraket Paled-methode Scenariomethode 	<ul style="list-style-type: none"> Charette (desingworkshop) Drietrapsraket Olympiade-conferentie Paled-methode Participatief begroten Scenariomethode 	<ul style="list-style-type: none"> Drietrapsraket 	<ul style="list-style-type: none"> Paled-methode 	<p style="text-align: center;">✗</p>
Verhogen van de kwaliteit van beleid	<ul style="list-style-type: none"> Adviesraden Burgeradvieskring Burgerpanel Deliberatieve peiling Dorpswaardering Ouderenproof Scenariomethode Schouw 	<ul style="list-style-type: none"> Adviesraden Burgeradvieskring Burgerpanel Consensusconferentie Deliberatieve peiling Digitaal of thuis mee ontwerpen Dorpswaardering Ouderenproof Scenariomethode Burgerjury 	<p style="text-align: center;">✗</p>	<p style="text-align: center;">✗</p>	<ul style="list-style-type: none"> Consensusconferentie Schouw
Zelfwerkzaamheid van burgers bevorderen	<ul style="list-style-type: none"> Bronmethodiek Opiniewijzer (enquête) 	<p style="text-align: center;">✗</p>	<p style="text-align: center;">✗</p>	<ul style="list-style-type: none"> Bronmethodiek 	<p style="text-align: center;">✗</p>
Sociale cohesie versterken	<ul style="list-style-type: none"> Ambassadeursnetwerk Bronmethodiek Paled-methode 	<ul style="list-style-type: none"> Paled-methode 	<p style="text-align: center;">✗</p>	<ul style="list-style-type: none"> Bronmethodiek Paled-methode 	<p style="text-align: center;">✗</p>
Ideeën of informatie genereren	<ul style="list-style-type: none"> Adviesraden Ambassadeursnetwerk Burgerpanel Creative concurrentie Delphi-methode Dorpswaardering Drietrapsraket Focusgroep Inspiratiebezoek Metaplan Opiniewijzer Praatcafé Schouw Stadsdebat Veiling Versnellings- 	<ul style="list-style-type: none"> Adviesraden Burgerpanel Charette Creative concurrentie Delphi-methode Digitaal of thuis mee ontwerpen Dorpswaardering Drietrapsraket 	<ul style="list-style-type: none"> Drietrapsraket 	<p style="text-align: center;">✗</p>	<ul style="list-style-type: none"> Gibson-methode Schouw

Coproduceren

	Agendavorming	Beleidsvorming	Besluitvorming	Uitvoering	Evaluatie
Draagvlak voor beleid vergroten	✗	✗	✗	✗	✗
Verhogen van de kwaliteit van beleid	<ul style="list-style-type: none">• Motiemarkt	<ul style="list-style-type: none">• Digitaal of thuis mee ontwerpen• Motiemarkt	✗	✗	✗
Zelfwerkzaamheid van burgers bevorderen	<ul style="list-style-type: none">• Abcd-methode• Lerende gemeenschap• Oasis game• Wijkcheques	<ul style="list-style-type: none">• Lerende gemeenschap• Oasis game• Wijkcheques	✗	<ul style="list-style-type: none">• Lerende gemeenschap• Oasis game	✗
Sociale cohesie versterken	<ul style="list-style-type: none">• Abcd-methode• Lerende gemeenschap• Oasis game• Wijkcheques	<ul style="list-style-type: none">• Lerende gemeenschap• Oasis game• Wijkcheques	✗	<ul style="list-style-type: none">• Lerende gemeenschap• Oasis game	✗
Ideeën of informatie genereren	<ul style="list-style-type: none">• Lerende gemeenschap• Motiemarkt• Oasis game	<ul style="list-style-type: none">• Digitaal of thuis mee ontwerpen• Motiemarkt• Oasis game	✗	<ul style="list-style-type: none">• Lerende gemeenschap• Oasis game	✗

Meebeslissen

	Agendavorming	Beleidsvorming	Besluitvorming	Uitvoering	Evaluatie
Draagvlak voor beleid vergroten	✗	✗	✗	✗	✗
Verhogen van de kwaliteit van beleid	<ul style="list-style-type: none">• Motiemarkt	<ul style="list-style-type: none">• Digitaal of thuis mee ontwerpen• Motiemarkt	✗	✗	✗
Zelfwerkzaamheid van burgers bevorderen	<ul style="list-style-type: none">• Abcd-methode• Lerende gemeenschap• Oasis game• Wijkcheques	<ul style="list-style-type: none">• Lerende gemeenschap• Oasis game• Wijkcheques	✗	<ul style="list-style-type: none">• Lerende gemeenschap• Oasis game	✗
Sociale cohesie versterken	<ul style="list-style-type: none">• Abcd-methode• Lerende gemeenschap• Oasis game• Wijkcheques	<ul style="list-style-type: none">• Lerende gemeenschap• Oasis game• Wijkcheques	✗	<ul style="list-style-type: none">• Lerende gemeenschap• Oasis game	✗
Ideeen of informatie genereren	<ul style="list-style-type: none">• Lerende gemeenschap• Motiemarkt• Oasis game	<ul style="list-style-type: none">• Digitaal of thuis mee ontwerpen• Lerende gemeenschap• Motiemarkt• Oasis game	✗	<ul style="list-style-type: none">• Lerende gemeenschap• Oasis game	✗

Faciliteren

	Agendavorming	Beleidsvorming	Besluitvorming	Uitvoering	Evaluatie
Draagvlak voor beleid vergroten	✗	✗	✗	✗	✗
Verhogen van de kwaliteit van beleid	✗	✗	✗	✗	✗
Zelfwerkzaamheid van burgers bevorderen	<ul style="list-style-type: none">• Burgerinitiatief	<ul style="list-style-type: none">• Burgerinitiatief	<ul style="list-style-type: none">• Burgerinitiatief	<ul style="list-style-type: none">• Burgerinitiatief	✗
Sociale cohesie versterken	<ul style="list-style-type: none">• Burgerinitiatief	<ul style="list-style-type: none">• Burgerinitiatief	<ul style="list-style-type: none">• Burgerinitiatief	<ul style="list-style-type: none">• Burgerinitiatief	✗
Ideeen of informatie genereren	<ul style="list-style-type: none">• Burgerinitiatief	<ul style="list-style-type: none">• Burgerinitiatief	<ul style="list-style-type: none">• Burgerinitiatief	<ul style="list-style-type: none">• Burgerinitiatief	✗

Zie de participatiewijzer op ProDemos voor alle instructies van de participatieinstrumenten of kijk op het Miro bord (hier dien je wel een account voor aan te maken, dit is gratis):

<https://miro.com/welcomeonboard/FuMJ96BsdHbXVFMCMz3vhwJNcIPYdSNHIdc8cCEnI5bTxbWVOnHIEENlu0Tiqw8v>

Op Miro kan je ook jouw eigen canvas invullen. Dit is een soort digitaal whiteboard.

Voorbeeld: zie volgende bladzijde

Scherp richten	Rijk kijken	Bewust doen
Opgave	Context	Strategie
Momenten	Issues	Organisatie
Doel participatie	Stakeholders	
	Kansen	